

- ชื่อ ชมพูนุช ประจักษ์สุนทร
วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีการศึกษา 2549
- ชื่อเรื่อง การก่อตัวและกระบวนการประชาสังคม : กรณีศึกษาชุมชนคีรีวง ตำบลกำโลน
อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช
(Forming and Process of Civil Society : A Case Study of Keereewong
Community, Tambon Kamlone, Lanska District, Nakhon Si Thammarat
Province)

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องการก่อตัวและกระบวนการประชาสังคม : กรณีศึกษาชุมชนคีรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์การวิจัย 2 ประการ คือ เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกื้อหนุนต่อการก่อตัวของกระบวนการประชาสังคม และศึกษากระบวนการประชาสังคมในชุมชนคีรีวง โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามด้วยวิธีการสัมภาษณ์ร่วมกับการสังเกต และใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลจากการศึกษา พบว่า การศึกษาปัจจัยที่เกื้อหนุนต่อกระบวนการประชาสังคมในชุมชนคีรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย

1. โครงสร้างสังคมแนวราบ ชาวบ้านมีความแตกต่างกันไม่มากนัก ทั้งด้านฐานะการศึกษา อาชีพ รายได้ และชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นเครือญาติกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันตามสมควร
2. ระบบเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเองคือ ชาวบ้านประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำสวนผลไม้ ปลูกผักและมีอาชีพเสริมจากการทำงานในกลุ่มอาชีพและรับจ้างทั่วไปเป็นชุมชนที่สามารถผลิตอาหารได้เองและยังเป็นหน่วยผลิตสินค้าเพื่อจัดจำหน่าย
3. ค่านิยมจากพุทธศาสนา ชาวบ้านยึดถือหลักธรรมคำสอนของศาสนาพุทธเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

4. ผู้นำชุมชนเป็นผู้คอยประสานระหว่างชาวบ้านด้วยกันเองระหว่างกลุ่มกับชาวบ้านระหว่างกลุ่มต่อกันและหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้ที่ชาวบ้านให้การยอมรับ มีทั้งผู้นำอย่างเป็นทางการและผู้นำอย่างไม่เป็นทางการ ได้แก่ ผู้นำการพัฒนาในอดีต หมอพื้นบ้าน ครูและเจ้าอาวาส

5. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้วยสภาพที่ตั้งภูมิประเทศของชุมชนคีรีวงส่งผลให้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมมีความอุดมสมบูรณ์ ทั้งดิน น้ำและอากาศ เอื้ออำนวยแก่การเพาะปลูก

6. ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษจากรุ่นสู่รุ่น มีความเป็นเอกลักษณ์แตกต่างจากชุมชนอื่น

และการศึกษากระบวนการประชาสังคมในชุมชนคีรีวงพบว่าชาวชุมชนคีรีวงมีความต้องการร่วมกันที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ได้แก่ ปัญหาความยากจนและปัญหาทรัพยากรธรรมชาติ ชาวบ้านจึงร่วมมือกันหาทางออกในการแก้ไขปัญหาจากคำแนะนำของหน่วยงานต่างๆ โดยการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว มีทั้งกลุ่มอาชีพเพื่อสร้างรายได้เสริมและกลุ่มสวัสดิการเพื่อให้ชาวชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อาศัยกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิทยาการสมัยใหม่ กระบวนการติดต่อสื่อสารและการบริหารจัดการที่ดีของกลุ่ม

ABSTRACT

The study on the forming and process of civil society : A case study of Keereewong Community, Tambon Kamlone, Lanska District, Nakhon Si Thammarat Province had two main objectives: to investigate factors supporting the forming of the process of the civil society, and to investigate the process of the social community in Keereewong community. Interviews and observations were used to collect the data that were then analyzed qualitatively.

The results of the study revealed that the factors supporting the forming of civil society process in Keereewong community, Tambon Kamlone, Lanska District, Nakhon Si Thammarat Province were:

1. Horizontal social structure. People in the community were not very different from each other in terms of economic status, education, occupation, and income. Most of them were relatives and helped each other.

2. Self-reliance economy. Most people were farmers growing fruits and vegetables. They also had sideline occupation in working with vocational groups and doing odd jobs. The community could produce its own food and it was a producing and selling unit.

3. Buddhist value. People took Dhamma or the teaching of Buddha as guidelines for their life.

4. Community leaders as coordinators. They linked people with the people themselves, people with groups of people, groups with groups, and people with government agencies. They were accepted by people in the community. Some of them are formal leaders and some were not. Some of them were former development leaders, some were folk doctors, some were teachers and some were abbots.

5. Natural resources and the environment. Keereewong is situated in a suitable geographical area that is rich in natural resources, fertile soil and abundance of water and suitable weather for crops growing.

6. Local folk wisdom. People inherited folk wisdom from their ancestors and have their own identity that is different from other communities.

The study on the process of the civil society in Keereewong Community revealed that people wanted to join hands in solving problems in their community, namely, poverty problems and problems related to natural resources. Together, they solved problems according to advice from different agencies. They got into groups to carry out activities to solve problems, for example, vocational groups to earn extra income, and welfare groups to promote better quality of life. They applied the process of learning together, sharing folk wisdom and modern knowledge, communication process, and good group management in their community.
